

عنوان مقاله:

ارزیابی و ارزش گذاری اقتصادی خدمات اکوسیستمی پارک های مشهد

محل انتشار:

فصلنامه علوم محیطی، دوره 15، شماره 4 (سال: 1396)

تعداد صفحات اصل مقاله: 22

نویسندگان:

نرگس پورطوسی - گروه زراعت، دانشکده بین المللی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران

علیرضا کوچکی - گروه زراعت، دانشکده کشاورزی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران

مهدی نصیری محلاتی - گروه زراعت، دانشکده کشاورزی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران

محمد قربانی - گروه اقتصاد، دانشکده کشاورزی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران

خلاصه مقاله:

سابقه و هدف: توسعه شهری و شهرنشینی، اصلی ترین دلیل تغییرات جهانی اکوسیستم ها است ولی از طرفی آگرواکوسیستم های مناطق شهری، با تامین خدمات اکوسیستمی با ارزش و پرتقاضا، رفاه جامعه بشری را فراهم می آورند. درک خدمات اکوسیستمی و در نظر داشتن ارزش گذاری آنها در مدیریت شهری برای جامعه کنونی و نسل آینده ضروری است. مواد و روش ها: پژوهشی در سال ۱۳۹۴ در سطح پارک های مشهد به منظور ارزیابی و ارزش گذاری اقتصادی خدمات اکوسیستمی پارک های عمومی مشهد انجام شد. به منظور ارزیابی برخی خدمات تنظیمی همچون ترسیب کربن، تولید اکسیژن و پالایش آلاینده ها، برداشت اطلاعات پوشش گیاهی پارک ها در قالب پلات هایی صورت گرفت و وارد نرم افزار «آی تری» شد و ارزش گذاری ریالی آنها با توجه به نرخ مالیات گازها در سطوح بین المللی و هزینه های اجتماعی آنها برآورد شد. برای ارزیابی خدماتی همچون نقش تنوع در بروز چشم انداز، ذخیره آب، تشکیل خاک، کنترل بیولوژیک و خدمات فرهنگی پرسش نامه هایی با شیوه آزمون انتخاب طراحی شد و متوسط تمایل به پرداخت کارشناسان فضای سبز به سبب سطح اطلاعات، تحصیلات و منسجم بودن جمعیت مورد بررسی، برای این خدمات تجزیه و تحلیل شد. نتایج و بحث: پوشش درختان در پارک های مشهد ۶/۴۱ درصد بود. سه گونه غالب شامل افرا (۴/۱۷ درصد)، چنار (۶/۱۵ درصد) و ااقایا (۷/۱۱ درصد) بودند. با توجه به بیشتر بودن درختان جوان پارک ها، بیشتر خدمات اکوسیستمی از درختان جوان منشاء می گرفت. بخش عمده گونه ها غیربومی بودند: ۱/۴۴ درصد منشاء آمریکای شمالی و ۹/۱۵ درصد منشاء آسیایی داشتند. میزان ترسیب ناخالص کربن درختان ۳۸۷/۱ تن در هکتار به ازای هر سال بود که سهم عمده آن مربوط به گونه چنار بود. تولید اکسیژن ۲۴۶۵۶/۰ تن در هکتار به ازای هر سال و موجودی کربن (ذخیره کربن) در کالبد پارک های شهری ۷۶۹/۲۲ تن در هکتار محاسبه شد. پالایش آلاینده ها در یک سال و به ازای هر هکتار ۴۱/۰ تن گزارش شد، ارزش خدمات تنظیمی (ترسیب، تولید اکسیژن و پالایش آلاینده های شهری) در پارک های مشهد معادل ۴ میلیون ریال به ازای هر هکتار در سال نشان داده شد. ذخیره کربن پارک های شهر مشهد نیز معادل ۶۱ میلیون ریال به ازای هر هکتار ارزش گذاری شد. از آنجا که اتمسفر مخزن عظیمی از اکسیژن است، این گاز در ارزش گذاری ریالی منظور نشد. اکسیژن تولیدشده در کل پارک های مشهد ۲۹ تن می باشد که این میزان نیاز سالانه ۱۱۵ نفر را تامین می کند. غنای گونه ای پارک های مشهد با ۳۸ گونه ارزشی معادل ۲۲ میلیون ریال داشت. مجموع ارزش خدمات تنظیمی (تنوع، ذخیره آب، تشکیل خاک، کنترل بیولوژیک و خدمات فرهنگی) منفی شدند و از بین این خدمات کارشناسان پاسخ گو تنها برای خدمات فرهنگی و ذخیره آب تمایل به پرداخت هزینه ای معادل ۳۶۴ میلیون ریال به ازای هر هکتار در سال داشتند، که از این میزان ۲۴۰ میلیون ارزش خدمات فرهنگی و ۱۳۳ هزار ریال ارزش خدمت ذخیره آب بود. برای بقیه خدمات تمایلی به پرداخت هزینه وجود نداشت و کارشناسان پرداخت این هزینه ها را از وظایف خود شهرداری می دانستند. نتیجه گیری: خدمات ارائه ...

کلمات کلیدی:

آزمون انتخاب، پارک های مشهد، نرم افزار آی تری، مدیریت شهری

